

de waarheid te bewijzen, derden, door een valsche p. deze wijzen, anen, terwijl in 't gevaar m. De waar- g. en is niet orpen. welzijn der r. terwijl zij dragen, het ke het chris- teren. Men arheden van u, uit vrees, a afgeschrik t moet men anner men e ongelovig k op Gods y der Kerk end wordt: hebben ge- en der Kerk, ken Stichter ook ver- gheden niet en, wat hare ing, wat uit e schat van der Kerk wijze al het urdsche orde meer, naar- de bron is. oonheid. Goddelijke doordat zij de uwe feiten t tot navor- en bepaalde erlosser ons d den bemel- Gods zelve, altijd zorg- den wet en dividu, het worden ge- ten op God d, verheffen lledaagsche tot uitdruk- kunsten besta- kunst, deze mschliken neodd en geindheid er verheven g de geest Encyclick dunt uit. rd op het de schoone der religie; n van de lle in het en moet; udeesem, en hebben. deeren wij eer eeuw. elling tus- in, den damenten weten we id een. stig voor- tijn eerste inneemt, r Christe- orden ge- door een Christus K. de voor- verzoek i de orga- n, van de le heeren Hode- B. van ten Open gegeven, e de be- worden ep wordt oed, dat zal laten gewezen, de orga- vize aan le orga- die, "den it". Zelfs gemeente aarmede ant, zoo

en dus vaststelt dat deze Christus niet de enige weg des heils is — deze dubbelheid van betuiging zou dan eerst recht hun geweten beswaren en hun welkemen. Ja zij zouden insin dat hun werk, beschouwd van de geheelheid hunner bediening, niet ware uit den Heiligen Geest dien de Gemeente belijdt en die verbiedt, en anderen Heer dan den Christus der Schriften te belijden.

Vandaar dat hun eisch luidt:

Om al deze redenen, Hoogerwaarde Heeren! blijven wij, naar onzen schuldigen plicht, den eisch aandringen dat onze bestaande organisatie worde vervangen door een die aan het Woord van God, zoals onze Hervormde Kerk duidelijk verklaard heeft dat Woord te verstaan, die vrijheid in de regering der kerk late/welke de heerschappij des Heeren JESUS CHRISTUS over de kerk vormt. De wijze hoe wij deze herstel- ling van de natuurlijke orde der kerk wenschen te zien geschieden, hebben wij meermalen in bekende geschriften beschreven; en wij zullen ten overvloede daarmede voortgaan, opdat niemand recht hebbe, ons toe te diechten dat wij vage, onduidelijke en derwege onontvanklijke gedachten aanbrengen. Met U gelooven wij dat alleen de Heilige Geest, bij deze vraag gelijk bij alle andere, ons in de waarheid leidt. De Heilige Geest — op deze overtuiging steunt al wat wij zeggen — de Heilige Geest en het Woord, Woord en Geest waardoor de Heere JESUS Zijn kerk regeert, zijn onafscheidelijk verbonden. Waar en wanneer ooit een geest is die weigert in het Woord van God zijn uiting en verklaring te hebben, daar is die geest niet de Heilige Geest dien de kerk belijdt. De organisatie onzer Hervormde Kerk weigert, het Woord van God als gezagvoerende regel, in de reglementen erkend, naar den ordelijken weg der bediening onzer voorgangers in de besturing der kerk te laten heerschen. Zij belemmert dus de heerschappij des Heeren JESUS die door Woord en Geest, niet door den Geest alleen, maar ook door het Woord, in Zijne kerk, ook in de onze, wij heerschen. Niet onze kerk zelf doet dit, anders zouden wij haar moeten verlaten; maar onze organisatie doet het, daarom moeten wij deze verlaten.

Terwijl ten slotte over de organisatie dit oordeel wordt geveld, dat scherp, maar niet te scherp is:

In deze organisatie bestijden wij den geest der behoudzucht die alles bij elkander wil houden, belijdenis en loochening van den Christus, dien onze kerk belijdt. Den roomschen geest, die de bestaande kerk in haar eischen boven CHRISTUS stelt. Den wetenschappelijken geest, die de kritiek der diagen uit hun eigen levensbeginsel schuwt, dus ook de kritiek der kerk uit haar levensbeginsel, CHRISTUS den Heer naar Zijn ambtelijk en ordelijk uitgeleed Woord. Den reactie geest, die de kerk aan een verleden toestand wil vastbinden, en daarom in Art. 11 van ons Algemeen Reglement een „handhaving der leer“ voorschrijft zonder dat de toets des Woords is toegelaten — vergetende dat stilstand zonder vooruitgang achteruitgang is. Den partijgeest, die de hangende kwestien aan de wettige beslechting door de kerk zelf onttrekt en ze overlaat aan cindelozen en vruchtelozen twist der partijen, en dus de dommekracht der „orthodoxe“ of „moderne“, meerderheid, der heit plus een omhoog heft. Den geest des kleingeelofs, die de macht des Woords, waar die nuttig en ordelijk werkt, betwijfelt, en daarom door vrees voor bekrompen orthodoxie (alsof die deze macht kon overwinnen) zichzelf een vernederend „bewijs van armoede“ geeft.

Voor dezen levenstoon zijn wij dankbaar. Alleen verstaan wij niet, dat, waar adres- santeen zoo juist het onderscheid toonen in te zien tusschen de organisatie en de kerk, en hun oordeel over de organisatie zoo vernietigend is, dat zij dan toch aan die orga- nisatione zich blijven vastklemmen.

Want volkomen terecht wordt in een naschrift aan de Voorgangers en Leden der gemeente gezegd, dat de uitvlucht: De tijd is er niet rijp voor; eerst moet er verootmoediging en schuldenkenning bij de gemeente komen, niet opgaat:

Maar vooral komen wij op tegen de gedachte onzer broeders, dat verootmoediging en schuld- erkenning aan het pogen om onzen toestand te verbeteren zou moeten voorafgaan, om er plaats voor te bereiden. Hier moet terstond, althans met protest en, zoo mogelijk, tegenweer worden gehandeld. Voor het verbeteren, herstellen van een gebrek bedenkt men zich terecht een voldoende tijd, en wacht goede gelegenheid af. Maar een vande belijdt men en legt haar af zodra men haar insiet. Verootmoediging over de zonde en verpakking van haar komen noodzakelijk gelijktijdig; anders is de verootmoediging niet oprecht en volgt dus de verpakking der zonde in het geheel niet. Tot den man met de verdorde hand zeide de Heer: „Strek uw hand uit!“ „En hij strekte haar uit, en zij werd gezond gelijk de andere (Mark. 3: 5). Had deze man gedacht: „eer ik de hand zal kunnen uitstrekken, moet zij toch genezen zijn!“ — hij hadde haar niet uitgestrekt en zij ware niet genezen. Maar hij strekte haar uit, en daardoor en gelijktijdig daarmee, werd zij gezond. Een dore hand uit te strekken is op zichzelf zeker onmogelijk. Het bevel daartoe te geven is onverstandig en vruchteloos, behalve wanneer de Heer het bevelt die met het bevel ook de kracht geeft tot volbrengen. Zoo is het ook hier.

Hiertegen valt niets in te brengen.

In een vanden toestand mag men niet blijven voortleven.

En juist daarom is het zoo onbegrijpelijk, dat deze broeders alle hun kracht zoeken in protesten, adressen en verzoeken aan een Synode, die toch niet naar hen luistert.

Wat alleen redding kan brengen is een daad.

Neo-malthusianisme.

Hoe broodnoodig het is, dat de Regeering wettelijke maatregelen neemt om het Neo-malthusianisme tegen te gaan, blijkt wel voldoende uit het onlangs verschenen werk van den arts E. J. Jonkers, die inzonderheid zijn studie maakt van de oorzaken der kindersterfte en uit de officiële tabellen der statistiek zeer belangrijke gegevens verzameld heeft omtrent de geboorte en sterfte der kinderen over de laatste jaren.

Volkomen terecht wijst hij er op, dat het aantal huwelijken geregeld klimt in ons land, maar het aantal kinderen, die geboren worden, sinds 1879 — het jaar, dat het Neo-malthusianisme zijn propaganda begon — gedurig daalt.

De heer Jonkers heeft telkens over een verloop van 5 jaar het aantal levend geboren kinderen op de 1000 inwoners sam- geteld en komt dan tot de volgende slotsom voor heel het Rijk, dat tot 1879 een vrij geregelde opklimming plaats vond, maar na dien tijd een geregeld dalend:

1875-79	1880-84	1885-89
309	352	341
1890-94	1895-99	
322	3259	

Toch geeft dit eindelijk over heel het Rijk nog een betrekkelijk onjuisten indruk. Dat de daling niet veel sterker plaats vond, is vooral daaraan te danken, dat in sommige provincien — zoo met name Gelderland, Drente, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg — het getal gelijk bleef of zelfs iets steeg. In de andere provincien is diensgevolge de verhouding nog veel ongunstiger, gelijk uit dezen staat blijken kan:

Groningen	daalde van 364 op 309
Friesland	„ „ 350 „ 281,4
Noord-Holland	„ „ 384 „ 30,96
Zuid-Holland	„ „ 420 „ 34,82

En ook deze cijfers geven nog slechts ten deele den juiste toestand weer, omdat hier de steden en het platteland bij elkaar zijn geteld. In een stad als Amsterdam komt men tot nog veel droever resultaten. Het sterftecijfer en het geboortecijfer naderen elkaar hier reeds op onrustbarende wijze. Indien het zoo voortgaat, zal Nederland, evenals Frankrijk, de droeve erfenis van tengevolge van het Neo-malthusianisme in bevolkingstoename stil te staan.

En niet minder schrikkelijk is, wat de heer Jonkers mededeelt aangaande het sterftecijfer der levenloos aangegeven jonge kinderen, die buiten den echt geboren zijn. Ook hier blijkt meerel het ergste kwaad te schuilen in Noord-Holland en Zuid-Holland. Terwijl in Gelderland van 1895 — 1899 op de 1000 kinderen 46 wettige en 55 onwet- tige kinderen levenloos geboren werden, een verschil dus van slechts 9 % — be- draagt dit aantal in Zuid-Holland 40 wet- tige en 99 onwettige kinderen en in Noord- Holland 40 wettige en 100 onwettige kinderen; dus 60 %. De heer Jonkers aarzelt dan ook geen oogenblik uit te spreken, dat dit verschil niet toevallig kan zijn, maar aan misdrijf moet geweten wor- den. Zoo blijkt, hoe volkomen gerecht- vaardigd de aanklacht is, dat van het Neo-malthusianisme tot het dooden van het ongeboren kind maar één schrede is. Juist in Zuid-Holland en Noord-Holland, waar het geboortecijfer het meest daalde, is het aantal onechte kinderen, dat levenloos geboren wordt, het grootst.

Zoo ziet men, hoe het Neo-malthusia- nisme, na nauwelijks een kwart eeuw in Nederland te zijn ingevoerd, reeds zijn verderfelijken invloed doet gevoelen.

Her wordt tijd, dat de Regeering met krachtige maatregelen tegen dezen gruwel optreedt.

Hier geldt het een bij uitstek Christelijk en nationaal belang.

En al kan de Regeering niet voorkomen, dat in het geheim van deze schandelijke middelen gebruik wordt gemaakt, zoo kan toch de publieke aanbeveling van deze mid- delen worden verboden.

Ze onteeren het huwelijksleven; ze ver- woesten het volksleven; ze leiden tot moord aan de ongeboren vrucht en ze zijn een gruwel in de oogen van God.

Uit de Pers.

In het Diaconaal Correspondentieblad brengt Prof. Biesterveld nogmaals de vraag ter sprake, of de wezenverpleging in het gezin, dan wel in gestichten behoort te geschieden.

Aanleiding daartoe bood de bekende quaeste, in den Amsterdamschen Gemeenteraad ter sprake gebracht, of het Burgerweeshuis niet beter ver- vangen kon worden door verpleging in het gezin.

Het vraagstuk: hoe onze wezen het best worden verzorgd, moet wel steeds de aandacht ook van onze broeders diakenen blijven trekken. De hoofd- vraag hierbij is of de wezen in een gesticht ge- zamelijk, of in gezinnen moeten verpleegd worden. Vanzelf geldt dit alleen wezen, die geen opname bij eigen familieleden kunnen vinden. Wanneer wij kiezen voor verplegen van wezen in het gezin dan is dit zeker niet om eenige onvriendelijkheid te weeten aan het adres der bestaande stichtingen, althans niet in die in onze Gereformeerde kerken worden gevonden. Evenmin moet daaruit afgeleid dat alle stichtingen moeten opgeheven of dat er nooit van een gesticht verzoeking sprake mag zijn. Maar wel dient de vraag onder de oogen gepast voor welk stelsel we uit principiële en praktische overwegingen hebben te kiezen, wanneer wij in onze keus vrij zijn, en de omstandigheden niet noodza- ken tot anders handelen.

In den laatste tijd is deze quaeste weer naar den voorgrond geschoven onder meer door een be- weging in den Amsterdamschen gemeenteraad om het Burgerweeshuis te vervangen door gezinsverple- ging. Een daartoe strekkend voorstel is bij den ge- meenteraad ingediend door de heeren Blankenburg en Harnsen. De eerste is de bekende medede- lende van het Tijdschrift voor Armenzorg en Kin- derbescherming, en tevens de ziel van het Genoot- schap „Liefdadigheid naar Vermogen“. Dit voorstel is niet bij wijze van zuinigheidsmaatregel bedoeld, maar bepaald geboren uit de overtuiging dat ge- zinsverpleging de voorkeur verdient. Evenals dat het geval is bij de Maatschappij tot verzorging van wezen in het huizein.

Ook in het buitenland houdt men zich steeds met dit vraagstuk bezig. Men vindt daar reer vele voorstanders van de gezinsverpleging. In het jaar 1887 vroeg Dr. Bohmert voor zijn geschrift „Das Armenwesen in 77 deutschen Städten und einigen Landarmenverwaltungen“, aan 77 duitse armvoog- dijen om hunne meening op dit punt. Niet minder dan 58 van deze colleges spraken zich bestel voor gezinsverpleging uit. Slechts 9 keuzen voor verzor- ging in gestichten, terwijl de overigen zich ver- klaarden voor het gemengde stelsel. Het stelsel van de gezinsverpleging is doorgevoerd in Heusen, Sak- sen-Altenburg, Saksen-Koburg, Mecklenburg, Bern- burg, Waldeck, Meiningen, Lübeck, terwijl in 1887

de Deutsche Verein für Armenpflege und Wohltha- tigkeit zich bestel voor de gezinsverpleging uitsprak. In 1895 schreef Dr. Wunster in zijn Lehrbuch der Inneren Mission, pag. 361: „Die Zeit der Neuhe- bräer von Waltheimstrassen sei es von Seiten der Behörden oder der evangelischen Diakonie ist vor- bereit“, d.i. de tijd van stichting van nieuwe we- shuizen is voorbij, zoowel wat de Overheid als Dia- konie betreft.

In 1899 werden op de vergadering van de „Deut- sche Verein für Armenpflege und Wohlthätigkeit“, naar aanleiding van een referaat van den heer Stel- man, Directeur van een Weeshuis te Hamburg, over het onderwerp: „Toezicht op de kinderen, die in gezinnen verpleegd worden“, de navolgende con- clusie aangenomen, die tevens door zien hoe men zich de verpleging in de gezinnen voorstelt:

1. dat de verpleging in het gezin de natuur- lijke wijze is, om onmondigen, die aan de open- bare liefdadigheid ver- allen zijn, te verzorgen en op te voeden. Evenwel heelt zij — tenminste voor- grotere lichamen — een goed opvoedingsgesticht noodig als aanvulling.
2. dat, om de verpleging in het gezin zoo vruchtbaar mogelijk te doen zijn, er toezicht op die verpleging noodig is, hetwelk:
 - a. georganiseerd wordt en geleid door het arm- bestuur of weescollege, dat voor zoover dit mo- gelijk is, de plichten en rechten heeft van wet- tige voogden of verplegers.
 - b. uitgeoefend wordt door verplegers, die daar mede een ere ambt vervullen en door vrouwen daarin worden bijgestaan, vooral dan op de ver- pleging van zachtzinnigen en het opvoeden van meisjes een wakend oog te houden.
 - c. ondersteund wordt door geneeskundige hulp, die door de besturen bereidwillig ter beschikking is gesteld.
3. dat het toezicht moet omvatten:
 - a. het zorgvuldige onderzoek naar de gezinnen, die zich tot opname van pleegkinderen aanmelden.
 - b. de medewerking bij de keuze en de inder- leiding der pleegkinderen.
 - c. de zaakkundige leiding en ondersteuning der gezinnen bij de verpleging en de opvoeding van de hun toevertrouwde kinderen.
4. dat de verpleging in het gezin en het toezicht daarop, niet geleidend zijn wanneer de ver- pleegden de school verlaten, maar zich verder uitstrekt tot het houden van een waakzaam oog op de minderjarigen, die door het Armbe- stuur of het Weescollege als leerlingen of hel- pers bij handwerklieden, of als dienstdoende resp. jeugdige arbeiders, in een dienst of bij werkge- vers zijn geplaatst.

Zoo niet men, dat de gedachte om in het gezin te verzorgen steeds meer veld vindt en men zich tegen de groote gestichten keeren gaat, al ontken men niet de bezwaren die ook bij het andere stelsel blijven bestaan.

Voor wij nu onze eigen meening in dit stuk doen kennen, willen we enkele bijzonderheden uit de ge- schiedenis der Weezenverzorging herinneren, die van betekenis kunnen zijn voor ons oordeel.

Het oude Athene, dat over het geheel nog het best van alle heidensche stammen voor zijne armen zorg droeg, had bepaald, dat de wezen van in den oorlog gevallen burgers op staatkosten zouden worden verzorgd. De knapen tot hun achttiende jaar. De bestellingen van wezen waren in Athene vrij van belasting.

De Heere zorgde in Zijne wetgeving voor wedu- en wees, Hij die zich een Vader der wezen en een Rechter der weduwen noemt (Psalm 68: 6). Als Israël feest viert moet het wees en weduwe uit- noodigen aan het feestmaal, om voor het aangeve- ren van den Heere God vrolijk te zijn (Deuter. 16: 11 en 14).

In de eerste Christelijke gemeenten waren de eerbare weduwen in aanzien. En het was haar met name opgedragen om voor de wezen der gemeente zorg te dragen. De gemeente onderhield de wezen en liet voor hen door genoemde weduwen zorgen.

Zoo bleef het. Een van de oudste kerkverordeningen der oude kerk, de Constitutio Apostolica bepaalt, dat de opzieners der gemeenten zorg dragen moeten dat de weesjongens een handwerk leeren, terwijl ook toen en later nog steeds dezelfde taak aan de weduwen was opgedragen als in den tijd der Apostelen. Gewoonte was het in de kerk de wezen op kosten der gemeente te doen opvoeden, te zorgen voor het huwelijk der meisjes, de jongens een ambacht te doen leeren en van gereed- schappen te voorzien, opdat zij hun eigen brood mochten verdienen. Dikwerf kwam het ook voor, dat gemeentelieden weeskinderen als hun eigene kinderen aannamen, vooral wanneer de ouders den marteldood hadden geleden. Zoo gebeurde het met den later zoo beroemde kerkvader Origenes, die door een vrome vrouw in Alexandrie werd opge- voed nadat zijn vader Leonides den marteldood was gestorven. De kinderen der bekende martela- res Felicitas werden ingelijkt zoo verzorgd, terwijl de kerkgeschiedschrijver Eusebius ons den naam be- waard heeft van Severus uit Palestina, die bij- zonder zich over de weduwen en wezen der mar- telaren ontfemde. Meermalen werd er bijzonder op aangedrongen, en met goed gevolg, dat kinderloo- sen zich achtergeblevene wezen zouden aantrekken.

Bijzonder komt de liefde der Christenen in dien tijd ook hierin uit, dat zij zich over de vondelingen ontfenden. Het te vondeling leggen kwam bij de heidenen zeer veel voor. En zulke kinderen werden gewoonlijk opgevoed voor de zwaardvecherschool en voor het bordel. De Christenen trokken zich hunner aan om hen op te voeden voor den Heere en voor een nuttig leven in de maatschappij.

Ook later betoogde de kerk bijzonder de belangen der weduwen en wezen te behartigen. Ambrosius en Augustinus rekenen het een eerste plicht de bis- choppen te zijn om voor de rechten der wezen te waken. Dikwijls werden de bestellingen van wezen aan de kerk om te beheeren toevertrouwd. Meerdere brieven van Augustinus handelen over het huwelijk van weesmeisjes. Hij schreef aan Felix: „gij weet welke zorg de kinderen en de bisschoppen moeten ten koste leggen om allen, maar bijzonder de wezen te beschermen. Ook toen werd het roep- ing der kerk gerekend om voor de vondelingen te zorgen. Keizerlijke decreten bepaalden dat wie een kind vond dit aan de kerk moest melden. Dan werd door de geestelijke op den eerstvolgenden Zondag dit meegedeeld en de ouders opgezogen zich aan te melden. Kwam niemand het kind op- eschen, dan mocht de vinder het als zijn eigen kind aannemen of anderszins de kerk voor de opvoeding.

Een volgende keer zien we hoe het in de Mid- deleeuwen stond.

Met belangstelling zien wij de verdere resul- taten van dit historisch onderzoek tegenover.

Officiële Berichten.

Agendum der Cl. Verg. D. V. te houden Dinsdag 12 April 1904 te Amersfoort.

1. Opening.
2. Nazien der credentialen.
3. Lezing der Notulen.
4. Aanvraag om Emeritusverklaring door den pred. en kerkeraad van Ds. H. Visink, dienaar des woord te Westbroek.
5. Missive van Deputaten der Generale Synode in zake regeling van de verzorging van Em. pred., pred. wed. en wezen.
6. Voorstel Baarn.
7. Hetgeen de classis jaarlijks noodig heeft tot het voldoen van hare verplichting jegens de Em. pred., pred. wed. en wezen der classis, welke voortaan ook door overslag over de kerken verzorgen.

8. Het aangaan van eenen nieuwe overeen- komst met de kerk van Utrecht tot samen- werking in den arbeid der Zending.
9. Een schrijven uit N. Loosdrecht v.d. classe.
7. Regeling van vacature-beurten en consu- lentschappen.
8. Inning van collecten.
9. Rondvraag naar art. 41 D. K.
10. Aanwijzing der samenroepende kerk.
11. Sluiting.

Namens den Kerkeraad van Westbr.
H. VISSINK, Sr. Voorz.
A. GROOTENDORST, Scriba.
Westbr., 24 Maart 1904.

Voor Duisburg.

Met hartelijken dank ontvangen: Van de Geref. kerk te Ee f 2; van de Geref. kerk te Spijk A f 5; van de Geref. kerk te Leiden A f 250. Laten, kan 't zijn, de kerken, die steun willen toezeggen voor 't traktement van Duisburg, zich haasten zulks te melden, opdat deze zaak goeden voortgang hebbe!

A. VAN DER SLUYS.
Renkum, 29 Maart 1904.

Voor de militairen.

De kerkeraad der Geref. kerk voor Delft verzocht beled en dringend aan ouders of voogden, wier zonen of pupillen te Delft in garnizoen zijn, daarvan mededeeling te doen aan het adres van den scriba P. Goudappel, Oude Delft.

Delft, 26 Maart 1904.

De arbeid onder de Hollanders te Essen a. d. Ruhr.

Met hartelijken dank bericht ik de ontvangst van de volgende gaven voor bovengenoemden arbeid:

Van de Geref. kerk te Kollum (B) f 5; Mijdsrecht f 150; Warns f 449; Zwoeloo f 2; Suawoude f 250; Zuidlaren f 5; Vorden f 4; Ee f 2; Lollum f 250. Er zijn nog altijd tal van bloeiende kerken, die nog nooit iets voor dit werk der Evangelisatie onder eigen land- genooten hebben bijgedragen! Mogen wij ook van dezen spoedig een flinke gift verwachten? 't Zal ons ten eerste verblijden, deze gaven bij een volgende gelegenheid te kunnen verant- woorden.

Ds. G. RENTING.
Wintertwijk, 28 Maart 1904.

Buitenland.

N. Amerika. Pogingen tot vereeni- ging van verschillende kerken.

Ken der merkwaardigste verschijnselen op het gebied van het kerkelijk leven is wel d'zucht tot vereeniging die zich in de nieuwe wereld openbaart. Spruit deze voort uit de steeds groo- tere ontwikkeling van de macht der wereld, waartegen de kerken zich zwak gevoelen en daardoor behoefte gevoelen aan aaneensluiting? Begint men te beseffen, dat nu de Godlooching steeds stouter zich doet hooren, de nadruk niet moet gelegd worden op hetgeen de ver- schillende kerken scheidt, maar op dat wat zij gemeenschappelijk belijden? Of heeft in de kerk de gedachte post revat, dat de geschildpunten onwezenlijk zijn? Wij zouden op deze vragen geen beslist antwoord durven geven.

In elk geval is het opmerkelijk, dat in 't begin van 1903 vertegenwoordigers van de Congregationalistische, Methodistische, Protestantische kerken en die van de United Brethren vergaderd zijn geweest om te bespreken, hoe een vereeniging tusschen deze drie lichamen tot stand te brengen.

Naar het plan dat zij ontworpen hebben, zal iedere kerk haar eigen naam behouden met de toevoeging van „in affiliation with the General Council of the United Churches.“ Deze General Council of Algemeene Raad, gekozen uit de drie bovengenoemde kerken, zal niet anders dan een raadgevende macht hebben. Het rapport van de commissie luidt: „Het werk van den General Council zal zijn: 1. Uitspraak te geven, zoover als ons dat mogelijk is, van die eenheid, welke bij- baar grootelijks de vrede der Chr. kerken beoogt wordt. 2. Een betere kennis van en een nauwer ge- meenschap onder de te vereenigen Kerken. 3. Gemeenschappelijke arbeid in het werk van evangelisatie, opvoeding, onderwijs en zending. 4. Een plan te ontwerpen, waardoor de drie lichamen organisch vereenigd te worden. 5. Het voorkomen van eenen onnodige vermeerdering van Kerken; zwakke Kerken te steunen, en andere Kerken uit te noodigen en aan te moe- digen om zich bij den Council aan te sluiten. Het komt ons voor dat een Unie, waarbij de zelfstandigheid en de belijdenis der kerken onaangetast blijft, in een land waar men maar al te zeer lijdt aan sectarisme, geen kwaad kan. De Presbyterianen hebben ook nadere aan- aansluiting gezocht. De vereeniging tusschen de noordelijke en zuidelijke Presbyterianen is een aanmerkelijke schrede gevorderd door de ver- gadering, welke in October te St. Louis is ge- hoorden. Hier kwamen bijeen de commissies van beide Kerken om een plan van vereeniging te bespreken. Soortgelijke vergadering werd later te New York gehouden, wier rapport tot ver- eeniging gunstig luidde.

Hier tegen bestaat niet het minste bezwaar. Integendeel is het een dringende eisch, dat broeders van hetzelfde huis samenwonen. Ook in Lutherische kringen heeft men pogingen aangewend, om de los naast elkaar levende Lutherische Synoden nauwer aan elkaar te ver- binden. Volgens The Interior bestond het plan om de onderscheidene Lutherische Kerken tot een te maken, doch de uitkomst van eenen conventie onlangs te Milwaukee gehouden, waar 700 afgevaardigden tegenwoordig waren, heeft tot weinig meer geleid dan dat men genegen was eenige vereenigingspunten van gering aanbelang uit den weg te ruimen.

Dat men niet verder kwam, verwondert ons niet. Het is toch bekend dat de onderschei- dene Lutherische Synoden omtrent de Luther- sche leer in menig punt verschil hebben. Ook de Episcopale kerk, een dochter van die van Engeland, deed aan de beweging tot vereeniging mede. De Pan American Con- ference van de Prot. Epis. bisschoppen werd onlangs te Washington, D. C., gehouden. Het schijnt de wensch van de Prot. Epis. Kerk van Amerika te zijn, om den middenweg tusschen het Roomsche Catholicisme en het Protestantisme te bewaren. Ter eener zijde werden besluiten genomen, die er op aandrin- gen om een meer vriendschappelijke houding jegens de Roomsche Kerk aan te nemen, inzon- derheid omdat de bisschoppelijke organisatie beschouwd moet worden als „een waar en levend deel van de Heilige Catholieke Kerk.“ Ter andere zijde schijnt door de Epis. Kerk

een nauwere vereeniging gezocht te worden met andere Prot. Kerken, voornamelijk de Presby- teriaanse. Zoals bekend is, zijn de Episcopalen zeer exclusief. Leraars van andere genoot- schappen worden door hen niet erkend als wet- tige ambtsdragers, vandaar dat bij hen „verwis- seling van kansel“ niet wordt gevonden. De Church Standard, hierover sprekende gebruikte uitdrukkingen, die doen vermoeden dat dit blad verandering in dezen zou toejuichen.

Japan. Het Modernisme in Japan. Toen de geliefde redenaar Spurgeon er toe kwam om te breken met de Unie der Baptisten, omdat daarin de voorstanders der „modern thought“ werden geduld en men daardoor de „down grade movement“ bevorderde, beweerde hij, dat dit kwaad nog sterker bij de Engelse Congregationalisten dan bij de Baptisten ge- vonden werd. Gelijk bekend is, zijn de Engel- sche Congregationalisten de voortzetting van die kerken, welke in Cromwell's tijd „Independen- ten“ genoemd werden.

De bewering van Spurgeon, dat de Congre- gationalisten nog meer dan de Baptisten werden medegesleept door de moderne denkbeelden, waardoor zij de belijdenis der vaderen ten slotte prijsgaven, werd ons dezer dagen bevestigd door hetgeen ons medegedeeld werd uit het gods- dienstig leven van Japan.

Op het Internationaal congres verleden jaar te Amsterdam gehouden, deelde de Japannees Toyosaki van Tokio, de hoofdstad van Japan, het volgende mede. „Kort na de onwetteling in 1867, waardoor er voor Japan een nieuw tijd- perk aanbrak, werd het rechtzinnige Christen- dom door Europeesche en Amerikaanse zen- delingen ingevoerd. Bij de voorliefe voor het vreemde-element, die het volk had bevangen, verspreidde het zich krachtig en snel. Weldra ontstond er een strijd tusschen Christendom en Boeddhisme. Beiden achtten elkaar in den weg te staan. De Christenen meenden dat zij het volk tot hun Godsdienst zouden bekeeren en dus het geheele land zouden christianiseeren. De Boedhisten oordeelden, dat zij zoowel hun land als hun religie moesten verdedigen tegen den vreemde Godsdienst.“

Wij merken hierbij op, dat de oorspronkelijke religie der Japannees het Sintoïsme is, waarbij de zonnegodin en andere persoonlijke natu- urkrachten worden vereerd. In 1879 waren er nog 15.466 Sintoïstische priesters in Japan. Doch de Japannees, al worden zij na hunne geboorte aan de bescherming der Sinto-Godheid van hun geboortplaats toevertrouwd, beoehren volgens hunne familie-aftamming tot een der Boedhist- sche sekten van het land. Het getal Boedhist- sche priesters bedroeg in 1897 meer dan 104.000.

Nu vindt men in Japan ongeveer 100.000 Christenen, waarvan 45.000 tot de Roomsche kerk, 10.000 tot de Grieksche, en de overige tot de Presbyterianen, Congregationalisten, Methodist, Baptisten behooren. Ook hebben de Unitariers, Joochenaars van de leer der Heilige Drieëenheid, er hunne aanhangers.

Nu gaat Toyosaki voort mede te deelen: „Onder de Japanesche Christenen is de theologie der Congregationalisten altijd de meest voor- uitstrevende geweest. Onder hen vinden de vrijzinnige denkbeelden snellen voortgang. In 1889 legde de predikant eener aanzienlijke congregationalistische gemeente in Tokio zijn ambt neder, openlijk te kennen gevend dat hij niet de rechtzinnige leer brak. Heel de Christelijke kerk in Japan bracht dit in beroer- ing. Weldra gaf deze afvallige boeken uit, waarin een vrijzinnige theologie werd verkond, daaronder een vertaling van de „vrijbe- geerte van den Godsdienst“, door Otto Pfei- derer, den Berlijnschen hoogleraar. Het werd voor een gevaarlijk boek gehouden. Weldra volgde een ander op den voorgond staande predikant van de Congregationalisten in Tokio. De heer J. J. Yokoi gaf een reeks artikelen over vrijzinnige Theologie in een maandschrift „de Kikugo Zasshi“, dat thans door de Unitariers vereeniging wordt uitgegeven. Vele jongeren van de Congregationalistische predikanten namen zijne denkbeelden over. Eenige jaren lang had de arbeid van de heer Yokoi groeten invloed op de Theologische ontwikkeling in Japan. Men noemt dit de „moderne“ Theologie. Maar de gewone orthodoxe Christen schrikte er van, terug, dat de Theologie in eenig opzicht „modern“ is, dat is nieuw zou kunnen zijn. In dien tijd trok menig veelbelovend jong predikant naar Amerika om in de Theologie te gaan studeeren in Haward, Yale, Andover en enkele andere plaatsen. Bij hun terugkeer werd het negen- tiende deel hunner kettersche bevindingen. Daar- om vonden zoowel zendingelingen als gemeente- leden het uiterst gevaarlijk, om jonge predikanten naar het buitenland te zenden.

Kort voor den tijd, waarvan ik daar sprak, was het Unitarisme in Japan binnengeleid. In 1887 kwam de eerste vertegenwoordiger der Amerikaanse Unitarische vereeniging in Tokio, en eenige jaren later voegden zich andere Amerika- nische „werkers“ bij hen. Trots de tegen- werking der orthodoxe gemeenten nam de Unitarische beweging voortdurend toe, en op dit oogenblik worden de Zondag-bijeenkomsten in Unity Hall, te Tokio, door een 300 personen bezocht. Feitelijk is de spreektribune van Unity Hall de kweekplaats van „de vrijzinnige Gods- dienstige beginselen geworden.“

Tot dusver de Japanesche berichtgever. Wanneer men nu weet, dat sedert 1885 ook eenige Duitse Zendingen van liberale gevoelen- te Tokio werkzaam zijn, dan beseft men welk een macht de moderne beginselen in Japan uitoelen.

De Boedhisten hebben het met leede oogen aangezien, dat het Christendom eenige vorderin- gen maakte. Daarom zijn sommigen hunner er op bedacht, het Boeddhisme te reformeeren. Zij vormden een vereeniging, die in haar programma schreef: vrijheid van gedachte en van onderzoek, het gezag van rede en geweten, het wegdoen van sekere door het Boeddhisme voorgeschreven regelen van eeredienst en de aankweeking van broederlijke betrekkingen tusschen de aanhangers van verschillende godsdienstige gezinden. Als men weet, dat het Boeddhisme in Japan het branden van mirotrook, het afellen van krallen van een rozenkrans, rijke versiering van tem- pels en altaren, bedevaarten naar beroemde tempels, het verkoopen van amuletten heeft, beseft men dat de „vrijzinnigen“ deze dingen willen wegdoen.

Het verwondert ons, dit alles in aanmerking genomen, niet, dat het Christendom in Japan in de laatste jaren niet vooruitging. Wanneer een deel van het zout smakeloos wordt, is dit ook niet anders te verwachten. Het Japan- sche volk ziet de kerk des Heeren op de jam- merlijke wijze verdeeld, of liever afgebroken, door hen die groepen waren haar bouwlieden te zijn. Is het dan te verwonderen dat de neo Boedhistische beweging veld wint?